

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XVI. Sicut.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

ctum, seu actione iudicati, teste *Bart. in cit. §. Sententiam.*

Vel ut alter Iudex auxilium præbeat priori Iudici exequi volenti, & hoc casu distinguitur, num sit auxilium facti, v. g. manum militarem subministrando, hoc casu appellandum est ad superiorem Iudicis exequentis, cui auxilium ministratur, quia ipse est, qui principaliter grauat; an verò sit auxilium juris, quia v. g. sæcularis Magistratus petit ab Ecclesiastico Prælato, ut pro executione faciendâ condemnatum parere recusantem excommunicet, hoc casu appellari potest ad superiorem excommunicare volentis, secundum *Bart. cit. §. Sententiam. n. 6. sed Abb. & Alex.* dicunt appellari etiam posse ad superiorem eius, qui Ecclesiasticæ potestatis auxilium implorat, cum sit causa illati grauaminis. *Arg. c. ult. de iniuriis.*

§ Quæritur 2. Vtrum appellans ab executione sententiæ causam exprimere debeat. Responsio est affirmativa, cum *Abb. hio. n. 30. Alex. n. 70. Felin. n. 18.* Rationem dat Abbas, quia interpellans à sententia interlocutoria, causam grauaminis exprimere debet. *c. Ut debitus. 59. de appell. sed executio aut sententia executionis faciendâ interlocutoria est, aut vim interlocutoriæ habens, &c. sed hæc ratio non probat, uti bene notat Alex. n. 74.* quia sententia excommunicationis potius habet vim definitivæ; propterea, quòd eam alia non sequatur. quare alia ratio dari debet, quam etiam Abbas affert; cum appellatio ab executione sententiæ ordinariè interdicta sit, idèd audiendus non est appellare volens, nisi causam afferat, nam alioquin præsumptio adest contra illum, & pro valore sententiæ, quæ in rem iudicatam transit.

CAPITVLVM XVI.

Sicut.

PARAPHRASIS.

Controuersia erat inter H. Subdiaconum, & B. Presbyterum super quinque modis frumenti, quos H. sibi à Presbytero an-

nuatim soluendos proponebat, ea causa Iudicibus delegata est coram quibus H. modios sibi debitos petebat. Presbyter autem negabat se debere, propterea, quòd antea super hoc conventus fuerit, & per sententiam absolutus, idque duobus testibus probauit, ex quorum depositione constabat, quòd Magister A. auctoritate Lugdunensis Episcopi Presbyterum à petitione H. absoluerit; sed quia testimonia nudè prolata erant, non adiectâ causâ, ex qua Iudex motus fuerit ad ita pronuntiandum, dubitârunt Iudices, quid statuere deberent. Resp. ipsis Innoc. III. hîc, quandoquidem in plerisque locis, in quibus prudentum copia habetur, id vîtatatum est, ut quæ Iudicem ad sententiam ferendam mouent, in ea non exprimantur, idèd cum testes deponant de sententia à Iudice prolata, propter auctoritatem iudicariam præsumendum, quòd omnia legitimè acta sint.

S V M M A R I V M.

1. Pensionarius recusans solutionem pensionis quasi indebita illi, qui diu erat in possessione exigendi eam tanquam debitam, spoliū committit, & tenetur interdicto, vnde vi.
2. Actus ad cuius substantiam requiritur scriptura, eâ perditâ probari potest per duos testes.
3. Sententia iudicis valida est, licet nulla in ea causa expressa sit, nisi interdum per accidens, ad quosdam effectus.
4. Si constet sententiam à iudice latam esse, propter iudicariam auctoritatem, præsumitur, omnia legitimè facta fuisse.

NOT. I. Si quis longo tempore fuerat in possessione exigendi annuam pensionem tanquam sibi debitam, & pensionarius incipit eius solutionem recusare, quasi debita non sit, censetur spoliū committere, ut locus sit interdicto vnde vi; ita colligitur ex hoc c. & habetur in c. *Querelam. 24. de elect.* Tradit hîc *Abb. n. 2. Felin. n. 1.* vbi aiunt: esse hunc textum singulari-

rem secundum quem agi possit interdicto possessorio pro iuribus merè personalibus ad pensionem solvendam, vide quæ dixi in *cit. c. Querelam.*

2 Not. II. Actus, ad cuius substantiam requiritur scriptura, videlicet lata sententia *c. ult. h. tit. in 6. l. 2. C. de sententiis. ex periculo recitandis*, probari potest per duos testes, si scriptura deperdita sit. *c. Cum olim. 12. de privileg. & notat Abbas hic n. 4. Mascard. de probationibus concl. 908.* vbi ait tria hoc casu esse probanda videlicet actum celebratum fuisse, instrumentum super eo confectum, illudque amissum, iuxta *l. testium. 18. C. de testibus.* & videri potest *Bald. ibi. n. 3.* vbi ait: quod instrumenta interdum perduntur casu fortuito, videlicet incendio, naufragio &c. tunc qui casum allegat, debet eum probare, probato autem casu, suffiunt duo testes ad probandum instrumentum & tenorem eius; verum quod attinet ad casum amissionis, si probatio difficilis sit, ad coniecturas, præsumptiones, & iuramentum confugiendum erit. Vide *Felin. hic & Canonist. in c. Cum olim.*

3 Not. III. Sententia Iudicis valida est, tametsi nulla in ea causa expressa sit. Ita *text. & gl. recepta hic verb. exprimantur. Durand. in speculo. l. 2. p. 3. tit. de sententia. §. 5. n. 3.* vbi ait: consultius esse Iudici, vt causam nullam exprimat, ne, si fallam seu juri repugnantem alleget, sententia vitietur. Veruntamen *Durand. ibidem & Gl. cit.* casus afferunt, in quibus necesse sit in sententia causam exprimere, videlicet in causa appellationis *cap. Cum Berthold. 18. h. tit.* Si Iudex propter ineptitudinem libelli reum absoluit, *c. Examinata. 13. de iudiciis.* Si eundem absoluit non simpliciter, sed ab instantia iudicii. *l. Prope-randum. 13. §. illo. C. de iudic.* Si Iudex sententiando recedat ab ordinario jure. v.g. victum in expensas non condemnet. *auth. de jud. §. oportet. collatione 6.* Si reum absoluat, eo, quod non possideat in iudicio vindicationis *cap. penultimo. de exceptionibus.* Denique sententiæ excommunicationis causa exprimenda est. *c. 1. De sententia excommunicationis in 6.*

Verum Abbas hic generatim defendit traditâ Regulam, quod per se loquendo necesse non est ad sententiæ valorem, vt causa exprimat, licet interdum per accidens, siue ad quosdam effectus id necessarium sit, nam damnatus. v.g. tutor ex vna causa, videlicet ob dolum commissum, efficitur infamis, secus autem, si ob negligentiam à tutela remoueat. *l. Ha enim. 4. ff. de suspect. tutoribus.* vbi tamen dicitur, si in sententia non exprimat causa, quod mitius est, præsumendum esse, vt ob negligentiam tantum amotus censetur. Iudex quoque appellationis causam suæ sententiæ dicere non tenetur, nisi quod æquum sit ad conseruandum Iudicis prioris honorem, si sententia ex nouis actis rescindatur, vt id exprimat. *c. Cum Ioannes. 10. de fide instrum.* & idem ferme est in aliis supradictis casibus, excepto casu latæ excommunicationis, in quo causa necessariò exprimenda est necessitate præcepti, non autem vt aliter sententia non valeat.

Not. IV. Si constet sententiam à Iudice latam esse propter iudiciariam auctoritatem, præsumitur, omnia legitime facta fuisse, ex nde colligit hic *Abb. n. 6.* si testes deponant de actu sententiæ latæ, præsumptionem inde oriri, quod in scripturam redacta fuerit, cum scriptura pertineat ad substantiam sententiæ iudicialis, saltem in causis allicuius momenti. *l. 2. & auth. nisi breues. C. de sent. ex periculo &c.*

Deberent tamen testes de hoc ipso examinari, num audiuerint sententiam ex scriptura recitatam, iuxta *cit. l. 2.* quod si verò ex antecedentis iudicii actis constet, quod testes deposuerint de sententia lata, tum locus est doctrinæ Abb. quod censetur deposuisse de sententia lata legitime, videlicet ex scriptura.

CAPITVLVM XVII.

Cùm super &c.

PARAPHRASIS.

Controversia erat inter Episcopum Auriensem